

DANIEL 2

Bakgrunnsstoff *Daniel 2*

Minnevers «Men på den tid da disse kongene rår, skal himmelens Gud opprette et rike som aldri i evighet går til grunne. Det riket skal ikke gå over til noe annet folk. Det skal knuse og gjøre ende på alle de andre rikene, men selv skal det bestå i evighet» (Dan 2,44).

Oversikt over ukens lekse En ung mann kjempet med spørsmål om Gud og sa til en kristen: «Du skal få en time til å bevise for meg at Gud eksisterer!» Uten å nøle gav den kristne ham et bibelstudium i Daniel 2. Da han var ferdig, sa ungdommen: «Nå vet jeg at det finnes en Gud i himmelen!»

De som kjenner Daniel 2, vet hva som skjedde. Denne boken, som ble skrevet i det sjette århundret f. Kr., skisserer verdenshistorien fra Daniels tid til vår tid og enda lenger frem. Det er vanskelig å forestille seg hvordan et fornuftig menneske etter å ha studert Daniel 2 skulle kunne unngå å bli imponert over profeti- en og den Gud som åpenbarte seg i den. Ja, så mektig et vitnesbyrd var Daniel 2 (og andre deler av boken) for kristentroen at kirkens motstandere allerede i de første århundrene etter Kristus hevdet at den var blitt skrevet i det andre århundret før Kristus,

og det er mange som fortsatt hevder det samme. Men denne teorien mangler ikke bare beviser, den forklarer heller ikke hvordan det kan ha seg at kapitlet forutså begivenheter langt inn i fremtiden selv etter dets antatte tilblivelse i det andre århundret før Kristus.

Denne uken skal vi se på denne fascinerende profetien som danner grunnlaget for dette kvartalets studium av dom og evangelium.

SØNDAG**De store trekk**

Les Daniel 2,1-25 og svar på disse spørsmålene:

1. Hvorfor ville kongens tjenere at han skulle fortelle dem drømmen?

2. Hva var de eneste to tingene som kunne skje med vismennene i lys av kongens forordning?

3. Hvordan viser Daniels oppførsel hvor hjelpeløs han var, rent menneskelig sett?

4. Hvorfor var Daniel så sikker (vers 24) på at han kunne åpenbare denne hemmeligheten for kongen?

Daniels takkebønn er på mange måter et uttrykk for bokens sentrale budskap: Det ser ikke slik ut, men Herren er den største, og han kan innsette og avsette konger. Med vår manglende oversikt (1 Kor 13,12) hender det at vi blir helt overveldet av omstendighetene, men vi kan ha tillit til at Gud har alt under kontroll.

Enda viktigere er det at denne første delen av kapitlet viser at Gud ikke bare kontrollerer det store bildet, han er heller ikke langt fra hver enkelt av oss. Se hvordan han kom til Daniel i «et syn om natten» og viste ham det han hadde bruk for å vite. Snakk om nærkontakt! Daniel var bare en fremmed krigsfange i et veldig verdensrike, men hele jordens Herre (Jos 3,11), han som hadde skapt himmel og jord (1 Mos 1,1) og holder stjerne- ne i deres baner (Job 38,31), lot denne enkle hebreeren få opple- ve Skaperens makt og omsorg.

Vi må ikke glemme at det er denne Gud vi tilber og tjener, også i vår tid.

Til ettertanke Når var du sist i en «håpløs» situasjon? Hvordan åpenbarte Herren sin kraft og omsorg for deg? Del om mulig svaret ditt med gruppen.

MANDAG

Hemmeligheten avslørt

Les Daniel 2,26-45 og skriv et sammendrag av drømmen og tyd- ningen. Hvilke fire verdslige riker er fremstilt her, så vidt du kan se?

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

Her trekker Daniel opp hovedpunktene i verdenshistorien seks århundrer før Kristi fødsel. Hodet av gull er selvsagt Babylonia (vers 37). Brystet og armene av sølv (vers 32, 39) symboliserte Medo-Persia. Det neste riket, magen og hoftene av kobber (vers 32, 39), var Grekenland, og leggene var det fjerde riket (vers 33, 40), Romerriket, som skulle bli til det moderne Europas stater, føttene som var dels av jern, dels av brent leire (vers 33, 41-43).

Hvordan ender profetien? Hvilket rike seirer til slutt? Og hva avslører dette svaret om hele kapitlets tendens og omfang?

Daniel 2 tegner verdenshistorien i grove trekk, en ubrutt rekke med verdensriker som strekker seg fra før 500 f.Kr. og frem til opprettelsen av Guds evighetsrike etter Jesu annet komme. Kapitlet fører oss frem til enden på vår verden. De som avgrenser kapitlet og dets profetier til begivenheter før eller frem til Kristi første komme, gir et feil inntrykk av kapitlets sentrale lære, om ikke (som vi skal få se) hele boken. Daniels bok strekker seg utvilsomt helt frem til Jesu annet komme og lenger. Det er sant det den sier andre steder, at den handler om «endetiden» (Dan 8,17.19; 12,4.9.13).

TIRSDAG

Romerriket

Når du leser Daniel 2, vil du oppdage noe interessant.

Hvilket metall ble brukt om Babylon? _____

Hvilket metall ble brukt om Medo-Persia? _____

Hvilket metall ble brukt om Grekenland? _____

Hvilket metall ble brukt om Romerriket? _____

Babylon ble erstattet av et nytt metall, Medo-Persia ble erstattet av et nytt metall, og Grekenland ble erstattet av et nytt metall. Derimot sier vers 33 og 35 at jernet som kommer etter Grekenland (Romerriket), skal bestå helt til steinen som ble revet løs, men «ikke av menneskehender» (vers 34), knuser alt sammen. Jernet oppstår etter Grekenland og består til endetiden, men i føttene blandes det med leire. Også i *tolkningen* av denne delen av synet, der jernet står for det fjerde riket, blir det stående til endetiden, enda det blir blandet med brent leire (vers 40-44). Poenget er klart: Det fjerde riket, den fjerde makten, oppstår etter Grekenland og består frem til enden, selv om det står frem under forskjellige ansikter. I Daniel er den fjerde makten, den som oppstår etter Grekenland, hele tiden den samme (for den er av jern hele veien, i motsetning til de forrige makten, der metallet ble borte når et nytt rike oppstod), selv om det endret seg på et tidspunkt. Så vi har Rom fra Grekenlands tid og frem til verdens ende. Rom eksisterer ennå i vår tid, men i en form som er svært så forskjellig fra da riket oppstod etter Grekenland.

For lenge siden skrev en av Englands store politiske tenkere: «Hvis man betrakter denne store kirkemaktens opprinnelse, vil man lett innse at pavemakten bare er det avdøde Romerrikets gjenferd, der den sitter kronet på dets grav.» (Thomas Hobbes: *Leviathan*). Hvordan hjelper dette sitatet oss å forstå hva Daniel 2 lærer om Romerriket?

Til ettertanke Tenk litt etter hvor fantastisk denne profetien er, hvordan det var mulig å komme med en så nøyaktig forutsigelse for så lenge siden. Hva burde dette ha å si for din tillit til Bibelen og dens løfter?

ONSDAG

Flere oppfyllelser?

I Daniel 2 blir vi vist fem riker, men kapitlet selv forteller bare hva to av dem er: det første, Babylonia (vers 37, 38), og det siste, Guds rike (vers 44). Men senere skal vi få se at Daniel 7 og 8 dekker mye av det samme, men fra en annen synsvinkel. Der blir også to til av rikene nevnt ved navn.

Les Daniel 8,20.21. Hvilke to av rikene fra gårdagens studium blir særskilt nevnt?

Hvis vi skal liste opp de rikene som blir beskrevet og identifisert i Daniel, ville det se slik ut

Babylon (Dan 2,37.38)
Medo-Persia (Dan 8,20)
Grekenland (Dan 8,21)
Det fjerde riket
Guds evige rike (Dan 2,44)

Les Daniels egen tydning av synet (Dan 2,37-45). Finner du noe der som tyder på at disse profetiene kan ha forskjellige betydninger til forskjellige tider? Begrunn svaret.

Det fjerde riket er ikke navngitt, men det finnes bare en makt som passer til beskrivelsen (mer om dette senere). Men av de fem rikene er fire navngitt. Profetien sier ingenting om mange oppfyllelser – at rikene symboliserte én ting for lenge siden og noe annet senere. Når man tenker på de navngitte rikene, verdensriker som står som grunnfjell i verdenshistorien, er det ikke noe i teksten som tyder at disse profetiene i Daniel skulle ha forskjellige oppfyllelser til forskjellige tider. Det er altså ingen som helst grunn til å tro at denne profetien skal ha forskjellige oppfyllelser til forskjellige tider.

Til ettertanke **Vår verden er fundamentalt ustabil. Grunnen under oss kan nå som helst gi etter. Men fortiden er ikke til å rokke, den ligger fast. Se på det solide grunnlaget Gud har gitt oss med denne profetien. Hvordan kan din tro bli styrket av det som er fortalt her?**

TORSDAG**Fra oldtid til evighet**

Én ting burde nå være klinkende klart om vårt studium av Daniel 2, og det er at dette på mange måter er et historisk studium. Deler av profetien strekker seg frem til og forbi vår egen tid, men den er tuftet på historien.

Les igjen Daniel 2,37-45. Sammenfatt avsnittets sentrale budskap på bare to linjer.

Profetien begynner i oldtiden og gir en sammenhengende oversikt over verdenshistorien som strekker seg frem til «endetiden» (Dan 12,9), altså forbi vår tid og inn i Guds rikes fremtid.

Fremfor alt viser også disse versene hvordan vi bør forstå profetiene i Daniels bok. Daniel 2,37-44 forklarer drømmen og er nøkkelen til å forstå profetiene, her blir profetien utlagt, og vi ser at teksten krever bruk av den historiske tolkningen (som adventistene nå er nesten alene om). Denne måten å forstå teksten på sammenfaller med det Daniel 2 lærer: at bokens profetier skisserer historien i grove trekk fra oldtiden til evigheten og at de hverken er ensidig opptatt av ting i en fjern fortid eller begivenheter langt inne i fremtiden, men dekker verdenshistorien fra fortid til fremtid. Allerede her i den første profetien i Daniels bok får vi utlevert nøkkelen til alle bokens profetier.

Les Daniel 2,34.35 og tolkningen i versene 44 og 45. Hva kan de lære oss om dette siste riket sammenlignet med det som skjedde med rikene før det? Hva er det i disse versene som viser at dette riket ennå ikke er opprettet?

Til ettertanke Som vi ser fikk Daniel rett i det han sa om alle de rikene han sa skulle oppstå og falle. Hans forutsigelser om Europa er blitt pinlig nøyaktig oppfylt. Hvor stor grunn har vi da til å stole på hans løfte om Guds rike?

FREDAG

Videre studium

«Noen vil ta den sannhet som passer på deres egen tid, og plassere den i fremtiden. Begivenheter i rekken av profetier som er oppfylt for lenge siden, gjøres til fremtidige begivenheter. På grunn av disse teoriene er troen blitt undergravd hos enkelte.»—*På fast grunn*, bind 2, side 104 (2SM:102).

Denne uken har vi sett at Daniel 2 gir oss god grunn til å stole på Guds ords inspirasjon. Det lar seg ikke gjøre med rent naturlige argumenter å forklare hvordan noen kunne ha skissert verdenshistorien så nøyaktig allerede seks århundrer før Kristi fødsel. Dette er så opplagt at enkelte har ment at profetien er en *vaticinium ex eventu* (profeti etter at det har skjedd), at Daniels bok ble til i det andre århundret før Kristus og at den omtalte begivenheter som lå i fortiden, ting som alt hadde skjedd da boken ble skrevet.

Denne oppfatningen holder ikke.

For det første viser Jesu ord i Matteus 24,15 at Jesus trodde at visse av Daniels profetier fortsatt lå i fremtiden.

For det andre: Selv om man skulle forkaste Daniels egne ord om når han hadde levd (Dan 1,1; 2,1; 7,1; 9,1) og plassere

boken i det andre århundret før Kristus, ville man nok ikke kunne forklare bokens nøyaktige profeti om Romerriket (som ennå ikke hadde stått frem) og dets oppsmuldring i det som skulle bli det moderne Europas nasjoner, som jo nå er blitt akkurat det Daniel skrev? Ikke verst for en som skrev århundrer før en del av disse begivenhetene fant sted. Det er altså ingen grunn til å akseptere tanken om at Daniel skal plasseres i det andre århundret f.Kr., især når denne tanken kommer fra mennesker som ønsket å motbevise kristendommen. Som kristne må vi godta Guds ord slik det står, heller enn det mennesker sier.

- Spørsmål til drøftelse**
- 1. Snakk i gruppen om svarene deres på søndagens spørsmål.**
 - 2. Hvordan kan profetien i Daniel 2 brukes som et viktig ledd i vitnetjenesten, især overfor dem som stiller seg tvilende til at det finnes en Gud?**